

المقصد الرابع: في العدد

مبحث چهارم: عدّهها

والنظر في ذلك يستدعي فصولاً:

که شامل چند فصل است:

الأول

فصل اول

لا عدة على من لم يدخل بها، سواء بانث بطلاق أو فسخ، عدا المتوفى عنها زوجها، فإن العدة تجب مع الوفاة ولو لم يدخل. والدخول يتحقق بإيلاج الحشفة وإن لم ينزل، ولو كان مقطوع الأثيين؛ لتحقق الدخول بالوطء.

زنى که با او نزدیکی نشده است عدّه ندارد. چیه با طلاق جدا شوند و چیه با باطل شدن عقد به جز زنى که شوهرش مرده است که وفات (شوهر) عدّه واجب می شود، حتی اگر با او نزدیکی نکرده باشد. نزدیکی به معنای وارد شدن ختنه گاه می باشد، حتی اگر انزال صورت نگیرد، و حتی اگر مرد اخته باشد؛ زیرا با انجام نزدیکی، دخول انجام شده است.

ولو كان مقطوع الذكر سليم الأثيين تجب العدة؛ لإمكان الحمل بالمساحقة، ولو ظهر حمل اعتدت منه بوضعه؛ لإمكان الإنزال.

اگر مرد آلتش قطع شده باشد (خواجه باشد) و بیضه هایش سالم باشد، عدّه واجب می شود، چون امکان دارد زن با مساحقه⁽¹⁾ حامله شود و اگر حامله باشد عدّه اش عدّه وضع حمل است.

ولا تجب العدة بالخلوة، منفردة عن الوطاء أو المساحقة أو الإنزال في موضع يحتمل منه حدوث الحمل. ولو خلا ثم اختلفا في الإصابة، فالقول قوله مع يمينه إن لم توجد بينة يعمل بها.

1- چسباندن و قرار دادن محل آلت بر فرج زن و نزول منی. (مترجم)

و با خلوت کردنی که با نزدیکی، مساحقه، یا انزال منی در محلی که احتمال حامله شدن وجود دارد همراه نباشد، عدّه واجب نمی‌شود، و اگر خلوت کردند و بعد در انجام دخول به اختلاف خوردند، اگر دلیلی نباشد که بشود به آن عمل کرد، گفته‌ی مرد همراه با قسم پذیرفته می‌شود.

الفصل الثانی: فی ذات الإقراء

فصل دوم: زنی که به طور معمول حیض می‌بیند

وهي مستقيمة الحيض، وهذه تعتد بثلاثة أقراء، وهي الأطهار إذا كانت حرة، سواء كانت تحت حر أو عبد. ولو طلقها وحاضت بعد الطلاق بلحظة احتسبت تلك اللحظة قرءاً ثم أكملت قرئين آخرين. فإن رأت الدم الثالث فقد قضت العدة. هذا إن كانت عاداتها مستقرة بالزمان، فإن اختلفت صبرت إلى انقضاء أقل الحيض.

زنی که به طور معمول حیض می‌بیند با گذراندن سه دوره پاک‌ی عدّه نگه می‌دارد، و این سه دوره پاک‌ی برای زن آزاد است نه کنیز، و فرقی نمی‌کند که شوهر آزاد باشد یا بنده.

اگر شوهر، زن را طلاق دهد و زن بعد از لحظه‌ای حیض ببیند، این لحظه یک دوره پاک‌ی محسوب می‌شود، سپس باید دو دوره پاک‌ی دیگر را سپری کند، و با دیدن سومین خون حیض عدّه به پایان می‌رسد؛ این (اتمام عدّه با دیدن خون) در صورتی است که دارای عادت ماهانه منظم باشد، وگرنه باید تا گذشت کمترین مدت حیض (سه روز) صبر کند.⁽²⁾

وأقل زمان تنقضي به العدة ستة وعشرون يوماً ولحظتان، ولكن الأخيرة ليست من العدة وإنما هي دلالة على الخروج منها. ولو طلقها في الحيض لم يقع.

کمترین زمانی که ممکن است عدّه در آن سپری شود، بیست و شش روز و دو لحظه است، که لحظه دوم جزو عدّه محسوب نمی‌شود، بلکه دلالت بر تمام شدن عدّه دارد، و اگر زن را در حیض طلاق دهد صحیح نیست.

ولو وقع في الطهر، ثم حاضت مع انتهاء التلطف، بحيث لم يحصل زمان يتخلل الطلاق والحيض صح الطلاق؛ لوقوعه في الطهر المعتبر. ولم يعتد بذلك الطهر؛ لأنه لم يتعقب الطلاق، ويفتقر إلى ثلاثة أقراء مستأنفة بعد الحيض.

اگر تلفظ صیغه طلاق در دوره پاکی زن واقع شود و بلافاصله با به پایان رسیدن صیغه طلاق زن حائض شود به گونه ای که هیچ فاصله ای بین اتمام صیغه طلاق و حیض وجود نداشته باشد، طلاق صحیح است؛ چون طلاق در پاکی زن قرار داشته، ولی این پاکی جزو عده اش محسوب نمی شود، چون این پاکی بعد از طلاق واقع نشده است و باید سه دوره پاکی بعد از آن حیض عده نگه دارد.

فرع: لو اختلفا، فقالت: كان قد بقي من الطهر جزء بعد الطلاق وأنكر، فالقول قولها لأنها أبصر بذلك، والمرجع في الحيض والطهر إليها.

نکته: اگر بین مرد و زن در این مسئله اختلاف به وجود آمد و زن بگوید: اندکی از پاکی بعد از طلاق بوده است و مرد انکار کند، گفته زن پذیرفته می شود، زیرا او به این مطلب آگاه تر است و در حیض و پاکی به سخن زن رجوع می شود.

الفصل الثالث: في ذات الشهور

فصل سوم: زنی که با گذراندن ماهها عده نگه می دارد

وهي التي لا تحيض وهي في سن من تحيض، تعتد من الطلاق والفسخ - مع الدخول - بثلاثة أشهر إذا كانت حرة. واليائسة والتي لم تبلغ لا عدة عليهما. وحد اليأس: أن تبلغ خمسين سنة، والقرشية ستين سنة.

زنی است که در سن حیض دیدن قرار دارد ولی حیض نمی بیند؛ چنین زنی باید برای طلاق یا باطل شدن عقد (اگر با او نزدیکی شده باشد) سه ماه عده نگه دارد، البته اگر آزاد باشد.

زن یائسه و زن نابالغ عده ندارند و سن یائسگی رسیدن به پنجاه سالگی و برای زنان قریشی رسیدن به شصت سالگی است.

ولو كان مثلها تحيض اعتدت بثلاثة أشهر، وهذه تراعي الشهور والحيض، فإن سبقت الأطهار فقد خرجت من العدة، وكذا إن سبقت الشهور. ولو رأت في الثالث حيضاً لا يجب عليها أن تصبر تسعة أشهر، وتخرج من العدة بتمام الشهر الثالث.

اگر از جمله افرادی است که مانند او حیض می بینند، سه ماه عده نگه می دارد و علاوه بر سه ماه، شمارش حیض را هم رعایت می کند؛ پس اگر هر کدام از به پایان رسیدن سه دوره پاکی یا گذراندن سه ماه زودتر باشد، همان کفایت می کند و عده به پایان می رسد. اگر در ماه سوم حیض ببیند لازم نیست تا نه ماه صبر کند و با اتمام ماه سوم عده اش به پایان می رسد.

ولو رأت الدم مرة، ثم بلغت اليأس أكملت العدة بشهرين. ولو استمر بالمعتدة الدم مشتبهاً رجعت إلى عاداتها في زمان الاستقامة واعتدت به. ولو لم تكن لها عادة اعتبرت صفة الدم، واعتدت بثلاثة أقرأء. ولو اشتبه رجعت إلى عادة أمثالها، ولو اختلفن اعتدت بالأشهر. ولو كانت لا تحيض إلا في ستة أشهر، أو خمسة أشهر، اعتدت بالأشهر. ومتى طلقت في أول الهلال اعتدت بثلاثة أشهر أهلة. ولو طلقت في أثناءه اعتدت بهلالين، وأخذت من الثالث بقدر الفائت من الشهر الأول.

اگر یک دوره خون ببیند و بعد از آن یائسه شود، با گذراندن دو ماه عده را به پایان می‌رساند. اگر زنی که عده نگه می‌دارد پشت سر هم خون ببیند و قابل تشخیص نباشد به عادت همیشگی اش قبل از این وضعیت مراجعه می‌کند، و اگر دارای عادت منظم نبوده است به اوصاف خون مراجعه می‌کند و سه دوره پاک عده نگه می‌دارد، و اگر قابل تشخیص نباشد به عادت زنان قومش مراجعه می‌کند، و اگر مختلف بودند براساس گذراندن ماهها عده نگه می‌دارد.

اگر هر پنج یا شش ماه یک بار حیض می‌بیند براساس گذراندن ماهها (یعنی به مدت سه ماه) عده نگه می‌دارد. اگر در ابتدای ماه قمری طلاق داده شود با گذراندن سه ماه (کامل) عده نگه می‌دارد، و اگر در وسط ماه طلاق داده شود، دو ماه کامل و در ماه سوم باقی مانده ماه اول را عده نگه می‌دارد.

تفریح:

نکته:

لو ارتابت بالحمل بعد انقضاء العدة والنكاح لم يبطل، وكذا لو حدثت الريبة بالحمل بعد العدة وقبل النكاح. وأما لو ارتابت به قبل انقضاء العدة لم تنكح ولو انقضت العدة. وعلى التقديرات لو ظهر حمل بطل النكاح الثاني؛ لتحقق وقوعه في العدة.

اگر زن بعد از سپری کردن عده ازدواج کند و بعد از آن شک کند که حامله است ازدواج باطل نمی‌شود، و همچنین اگر بعد از اتمام عده و قبل از ازدواج شک کند که حامله است جایز است ازدواج کند، ولی اگر پیش از اتمام عده شک کند که حامله است، حتی بعد از اتمام عده نباید ازدواج کند، و در هر صورت اگر مشخص شد که حامله بوده، ازدواج دوم باطل می‌باشد، چون در عده بوده است.

مسألة: يجب على المطلقة التي تحتمل الحمل التأكد من أنها غير حامل إذا كانت تريد الزواج من ثان بعد انقضاء العدة وقبل مضي تسعة أشهر على طلاقها، ويمكنها التأكد من ذلك بالفحص الطبي المتيسر.

مسئله: بر زنی که طلاق داده شده و احتمال دارد که حامله باشد و بعد از اتمام عده و قبل از گذشت نه ماه قصد ازدواج دارد واجب است که از حامله نبودن خود اطمینان حاصل کند و می‌تواند با آزمایشات پزشکی از حامله نبودن مطمئن شود.

